

Дулгер В.В., Кириченко А.О.
студентки 1-го курсу магістратури факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІДЕНТИФІКАЦІЯ АДВОКАТА З КЛІЄНТОМ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

«Скажи мені, хто твій клієнт, і я скажу тобі, хто ти» – цією фразою можна охарактеризувати завідомо упереджене ставлення багатьох людей до адвокатів сьогодення. Для уникнення асоціювання адвоката з клієнтом виникає необхідність встановлення контролю за дотриманням законодавчо закріплених гарантій.

Стаття 23 Закону України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» встановлює перелік гарантій адвокатської діяльності. Серед них чільне місце займає така гарантія як заборона ототожнення адвоката з клієнтом [1]. Це також згадується у Принципі І Рекомендації № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів, ухваленої Комітетом Міністрів Ради Європи 25 жовтня 2000 року, де зазначається, що Державам слід уживати всіх необхідних заходів для забезпечення поваги до професії адвоката, її захисту та сприяння її свободі без дискримінації та без неналежного втручання влади чи широкого загалу, зокрема, у світлі відповідних положень Європейської конвенції про права людини. Адвокати не повинні потерпати або опинятися під загрозою санкцій чи тиску, якщо вони діють відповідності зі своїми професійними стандартами [2]. Крім того, у статті 18 «Основних положень про роль адвокатів» зазначається, що адвокати не повинні ідентифікуватися з клієнтами та їх справами у зв'язку з тим, що вони виконують свої професійні завдання [3]. Проте таке нормативне закріплення не завжди є дієвим засобом від наклепу та тиску на адвокатів стосовно сфери їх діяльності. Саме тому постає актуальність визначення проблемних аспектів цієї теми та їх вирішення.

Нещодавно була створена Робоча група з питань роз'яснення заборони ототожнення адвоката з клієнтом. Приводом створення цієї групи стало порушення гарантій професійної діяльності адвоката. Адвокат Кравець Р. Ю., спеціаліст у сфері банківського, фінансового та податкового права, зіткнувся особисто з проблемою ототожнення адвоката з клієнтом. Під час здійснення захисту свого клієнта, йому було вручено підозру у вчиненні кримінального правопорушення, а саме, що адвокат діяв як пособник при вчиненні злочинною організацією злочину та спрямовував свого клієнта до обрання саме такої стратегії і тактики захисту. На думку слідства, Кравець Р. Ю. обрав способом досягнення «злочинної мети» звернення до суду та Вищої ради правосуддя із позовами та клопотаннями в інтересах своїх клієнтів.

Рада адвокатів України з цього приводу висловила свою позицію, в якій наголосила на тому, що ототожнення адвоката як учасника злочинної організації та трансформація такої ідентифікації в узвичаєну практику судових та правоохоронних органів є неприпустимим. Така фундаментальна гарантія є засобом здійснення адвокатом своєї діяльності незалежно та не хвилюючись за застосування до нього заходів кримінальної відповідальності [4].

Які ж насправді існують ризики для адвоката? Проаналізувавши практику останніх років, можна виокремити такі:

- посягання на життя та здоров'я адвокатів;
- фізична розправа;
- кримінальне переслідування;
- пошкодження та знищення майна;
- безпідставні обшуки робочих приміщень та житла адвоката;
- втручання у процес підготовки та ведення справи;
- допит адвокатів стосовно питань, що становлять адвокатську таємницю.

Враховуючи наведені факти, можна дійти висновку, що у сучасній правовій державі, де фундаментальним є принцип верховенства права, порушення прав та гарантій адвокатів набирають значних масштабів. Тому потрібне належне правове регулювання цього питання.

Ще однією проблемою є накладення дисциплінарних стягнень на адвокатів через те, що вони захищають або представляють інтереси високопоставлених осіб, які викликають суспільний інтерес.

На підставі проведеного аналізу можна констатувати, що зневажання заборони ідентифікації адвоката з клієнтами призводить до дискредитації України як незалежної правової держави, в якій людина, її життя та здоров'я є найвищою соціальною цінністю, де кожен має конституційне право на захист, а правозахисникам та адвокатам гарантується право на здійснення своєї професійної діяльності без стороннього тиску та втручання.

На нашу думку, найдієвішим засобом поширення поваги до здійснення професійних завдань адвоката є закріплення відповідальності за порушення заборони ототожнення адвоката з клієнтом та створення механізму запобігання та припинення відповідних протиправних дій. Ця проблема стосується не тільки адвокатів, а й людей, і всієї держави в цілому, а тому потребує негайного вирішення.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» від 05.07.2012. // Відомості Верховної Ради України. № 5076-VI.
2. Рекомендація N R(2000)2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо повторного розгляду або поновлення

провадження у певних справах на національному [...] // Рада Європи, Комітет Міністрів Ради Європи; Рекомендації, Записка, Міжнародний документ від 19.01.2000 № R(2000)2.

3. Основні положення про роль адвокатів // ООН; Положення, Міжнародний документ від 01.08.1990 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text.

4. Рішення Національної асоціації адвокатів України №49 «Про недопущення ототожнення адвокатів з клієнтами та втручання в професійні права адвокатів» від 05 серпня 2020 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2020-08-05-r-shennya-rau-49_5f4637e9c8bd4.pdf.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Дядюк К.О.

студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ

У сучасному суспільстві професія адвоката відіграє важливе значення у становленні юриспруденції. Адвокат – юрист, діяльність якого супроводжується серйозною професійною відповідальністю. Одним із найважливіших аспектів професійної діяльності адвоката є саме її страхування.

Існує чимало визначень щодо поняття страхування відповідальності. Так, В.В. Шахов зазначає, що страхування відповідальності – самостійна сфера страхової діяльності, яка об'єднує ряд видів страхування, які передбачають обов'язки страховика відшкодувати шкоду, яка була заподіяна страхувальником [4].

Страхування професійної відповідальності це один із найважливіших і в той же момент своєрідних видів страхування. Даний вид страхування в провідних країнах світу здійснюється в обов'язковій формі. В Україні страхування професійної відповідальності регламентується в Законі України «Про страхування», де передбачено проводити страхування в обов'язковій формі, але тільки за переліком професій, які визначені Кабінетом Міністрів України [2].